

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO TAIKymo KLAUSIMYNAS

Klausimyno tikslas – padėti savivaldybėms įsivertinti, ar pagal Vietos savivaldos įstatymo 56 straipsnį¹ joms reikia kreiptis į Konkurencijos tarybą ir gauti sutikimą dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo. Jeigu Konkurencijos tarybos sutikimas būtinas, Klausimynas taip pat padės įsivertinti, ar įgyvendintos visos Konkurencijos tarybos sutikimui gauti reikalingos sąlygos.

Klausimynas parengtas siekiant atsakyti į savivaldybėms dažniausiai kylančius klausimus. Klausimyne pateikti paaiškinimai remiasi Prašymų dėl savivaldybių vykdomos naujos ūkinės veiklos įvertinimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašu² (toliau – Aprašas), Konkurencijos tarybos ir Europos Komisijos praktika, nacionalinių bei Europos Sąjungos teismų išaiškinimais.

1. AR SAVIVALDYBĖ KETINA STEIGTI NAUJĄ JURIDINĮ ASMENĮ, KURIS VYKDYDYS NAUJĄ ŪKINĘ VEIKLĄ, ARBA KETINA PAVESTI NAUJOS ŪKINĖS VEIKLOS VYKDYMĄ JAU VEIKIANČIAI SAVIVALDYBĖS VALDOMAI ĮMONEI?

Taip Ne

 Daugiau psl. 2

2. AR KETINAMA PAVESTI VYKDYTI VEIKLĄ YRA ŪKINĖ?

Taip Ne

 Daugiau psl. 2

3. AR KETINAMA PAVESTI ŪKINĖ VEIKLĄ YRA NUMATYTA VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 55 STRAIPSNIO 2 DALIES 1 IR 2 PUNKTUOSE?

Taip Ne

 Daugiau psl. 4

Jeigu į pirmus du klausimus atsakėte „TAIP“, o į trečią – „NE“, savivaldybei būtinas Konkurencijos tarybos sutikimas dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo. Kitokiu žymėjimo atveju Konkurencijos tarybos sutikimo nereikia.

Jeigu savivaldybei būtinas Konkurencijos tarybos sutikimas dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo, toliau pateikti klausimai padės išsiaiškinti, ar įgyvendintos visos Konkurencijos tarybos sutikimui gauti reikalingos sąlygos.

4. AR NAUJA ŪKINĖ VEIKLA YRA BŪTINA SIEKIANT PATENKINTI SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS BENDRUOSIUS INTERESUS?

Taip Ne

 Daugiau psl. 4

5. AR KITI ŪKIO SUBJEKTAI, ATSIŽVELGDAMI Į SAVO KOMERCINIUS INTERESUS, TOKIĄ ŪKINĘ VEIKLĄ, KURI YRA BŪTINA SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS BENDRIESIEMS INTERESAMS PATENKINTI, GALĖTŲ VYKDYTI VISA APIMTIMI?

Taip Ne

 Daugiau psl. 5

6. AR SPRENDIMU BŪTŲ SUTEIKIAMOS PRIVILEGIJOS ARBA DISKRIMINUOJAMI ATSKIRI ŪKIO SUBJEKTAI AR JŲ GRUPĖS?

Taip Ne

 Daugiau psl. 5

7. AR SAVIVALDYBĖ PER PASTARUOSIUS ŠEŠIS MĖNESIUS IKI PRAŠYMO PATEIKIMO ORGANIZAVO KONKURENCINGĄ PROCEDŪRĄ DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ ATRANKOS VEIKLAI VYKDYTI?

Taip Ne

 Daugiau psl. 5

8. AR KONKURENCINGOS PROCEDŪROS REZULTATAI RODO, KAD KITI ŪKIO SUBJEKTAI, ATSIŽVELGDAMI Į SAVO KOMERCINIUS INTERESUS, NEGALI UŽTIKRINTI ATITINKAMOS VEIKLOS VYKDYMO?

Taip Ne

 Daugiau psl. 6

Jeigu į visus klausimus pasirinkote žalią atsakymo variantą, jau galite pildyti prašymo tipinę formą, numatytą Aprašo priede Nr. 1, bei su reikiamais dokumentais išsiųsti ją Konkurencijos tarybai el. pašto adresu taryba@kt.gov.lt.

Jeigu bent į vieng klausimą pasirinkote raudoną atsakymo variantą, siūlome kreiptis į Konkurencijos tarybą el. pašto adresu taryba@kt.gov.lt arba www.kt.gov.lt nurodytais kontaktais bei aptarti konkrečią situaciją.

¹ Anksčiau – Vietos savivaldos įstatymo 9¹ straipsnis.

² Patvirtintas Konkurencijos tarybos 2018 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 15-97 (2018). Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c8d390c085c511e8af589337bf1eb893/asr>.

1 Kreipimosi į Konkurencijos tarybą būtina sąlyga – **naujo juridinio asmens steigimas** naujai ūkinei veiklai vykdyti arba **pavedimas jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei** vykdyti naują ūkinę veiklą. Kitiems atvejams, pavyzdžiui, kai savivaldybė ketina tapti juridinio asmens dalininke, Konkurencijos tarybos sutikimas nėra reikalingas.

Nauju juridiniu asmeniu nelaikomas po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiantis juridinis asmuo, taip pat po pertvarkymo naują teisinę formą įgijęs juridinis asmuo. Jeigu ūkinę veiklą vykdyti pavedama per paskutinius trejus metus po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiančiai savivaldybės valdomai įmonei, bent vieno iš po juridinių asmenų reorganizavimo pasibaigusių juridinių asmenų faktiškai vykdyta atitinkama ūkinė veikla yra laikoma po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiančio juridinio asmens faktiškai vykdyta ūkine veikla.

Pavedimu laikytini bet kokios formos savivaldybės sprendimai, kuriais patikimas naujos ūkinės veiklos vykdymas, įskaitant savivaldybės tarybos sprendimus, savivaldybės ir jos valdomo juridinio asmens sudarytas paslaugų teikimo, pavedimo ar kitokias sutartis, savivaldybės valdomo juridinio asmens įstatų pakeitimą suteikiant jam teisę vykdyti tam tikrą ūkinę veiklą. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 56 straipsnio 8 dalį savivaldybės valdomos įmonės negali savo iniciatyva pradėti vykdyti naujos ūkinės veiklos. Šios įmonės gali pradėti vykdyti naują ūkinę veiklą tik tuo atveju, kai ši veikla joms Vietos savivaldos įstatymo ir tokių įmonių veiklą reglamentuojančių įstatymų nustatyta tvarka pavedama vykdyti savivaldybės sprendimu.

2 Remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 21 dalimi, **ūkine veikla** laikoma gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) praktikoje ūkine veikla laikoma bet kokia veikla, kurios metu konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos³, o ūkio subjektu laikomas bet kokios teisinės formos ir bet koku būdu finansuojamas subjektas, vykdan-
tis ūkinę veiklą⁴, nepriklausomai nuo to, ar jis siekia pelno.

Nėra ūkinės ar neūkinės veiklos sąrašo. **Ar veikla yra ūkinė – turi būti įvertinta kiekvienu konkrečiu atveju**, atsižvelgus į reikšmingas faktines aplinkybes. Paprastai veikla laikoma ūkine, jeigu jos metu rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos, susiduriama su kitų subjektų konkurencija. Ūkine veikla gali būti laikoma ir veikla, kurią kai kuriose savivaldybėse vykdo tik savivaldybės valdomas subjektas, nebūtinai siekdamas pelno, bet iš esmės ją galėtų vykdyti ir privatus subjektas siekdamas pelno⁵.

Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba, nagrinėdama savivaldybių prašymus dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo siekiant gauti išankstinį institucijos sutikimą, vertino, kad toliau nurodytos **veiklos laikytinos ūkinėmis**:

- mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatavimo paslaugos⁶;
- didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių plovimo paslaugos⁷;
- pakelių šienavimo paslaugos⁸;
- naujo sporto komplekso su baseinu įrengimo ir pritaikymo veiklos vykdymui ir naujo baseino su šalia esančia sporto sale veiklos administravimo paslaugos⁹;
- daugiabučių namų administravimo paslaugos¹⁰;
- oro transporto priemonių ir įrangos nuoma ir išperkamoji nuoma, orlaivių remontas ir techninė priežiūra, kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugos ir kita veikla¹¹;
- slidinėjimo paslaugos ir slidinėjimo trasų eksploatavimo paslaugos¹².

Be to, pavyzdžiui, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra patvirtinęs, kad toliau nurodytos **veiklos laikytinos ūkinėmis**:

- antstolių teikiamos vykdomųjų dokumentų vykdymo paslaugos¹³;
- turto ir fizinių asmenų apsaugos paslaugos¹⁴;
- auditorių teikiamos audito paslaugos¹⁵;
- baseino valdymas bei baseino paslaugos, išskyrus švietimo veiklą, taip pat sporto klubo valdymas ir sporto klubo paslaugos¹⁶.

³Teisingumo Teismo 2006 m. sausio 10 d. prejudicinis sprendimas byloje Nr. [C-222/04](#), *Ministero dell'Economia e delle Finanze prieš Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kt.*, 107 ir 108 pastraipos.

⁴Teisingumo Teismo 2000 m. rugsėjo 12 d. sprendimas byloje Nr. [C-180/98–C-184/98](#), *Pavel Pavlov ir kt. prieš Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten*, 74 pastraipa.

⁵Generalinio advokato Tesauro 1993 m. lapkričio 10 d. išvada byloje Nr. [C-364/92](#), *SAT Fluggesellschaft mbH prieš Eurocontrol*, 9 pastraipa.

⁶Konkurencijos tarybos 2017 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. [1S-135 \(2017\)](#), 7 pastraipa.

⁷Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 22 d. nutarimas Nr. [1S-19 \(2018\)](#), 11 pastraipa.

⁸Konkurencijos tarybos 2018 m. gegužės 10 d. nutarimas Nr. [1S-59 \(2018\)](#), 20 pastraipa.

⁹Konkurencijos tarybos 2019 m. spalio 31 d. nutarimas Nr. [1S-136 \(2019\)](#), 16 pastraipa.

¹⁰Konkurencijos tarybos 2020 m. kovo 3 d. nutarimas Nr. [1S-27 \(2020\)](#), 8 pastraipa.

¹¹Konkurencijos tarybos 2022 m. liepos 26 d. nutarimas Nr. [1S-85 \(2022\)](#), 13 ir 19 pastraipos.

¹²Konkurencijos tarybos 2022 m. liepos 26 d. nutarimas Nr. [1S-84 \(2022\)](#), 10 ir 17 pastraipos.

¹³LVAT 2011 m. gruodžio 2 d. nutartis adm. byloje Nr. [A-858-3395-11](#), *Teisingumo ministerija prieš Konkurencijos tarybą*. Šiuo atveju vertintos auditorių, kaip jie suprantami pagal Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymą, teikiamos audito paslaugos.

¹⁴LVAT 2008 m. sausio 31 d. nutartis adm. byloje Nr. [A-556-45-08](#), *Viešosios policijos apsaugos tarnyba prieš Konkurencijos tarybą*.

¹⁵LVAT 2008 m. lapkričio 25 d. nutartis adm. byloje Nr. A-39-1939-08, *Lietuvos auditorių rūmai prieš Konkurencijos tarybą*.

¹⁶LVAT 2021 m. sausio 27 d. nutartis adm. byloje Nr. [eA-527-629/2021](#), *Vilniaus miesto savivaldybė prieš Konkurencijos tarybą*.

Teisingumo Teismo praktikoje veikia, kuri yra neatsiejama nuo valstybės vykdomų viešųjų įgaliojimų (angl. *exercise of public powers of the state*) ir kurią vykdo valstybė, paprastai **nelaikoma ūkine** veikla, pavyzdžiui, kariuomenė arba policija¹⁷, oro navigacijos sauga ir kontrolė¹⁸, jūrų eismo kontrolė ir sauga¹⁹, kovos su tarša priežiūra²⁰, laisvės atėmimo nuosprendžių organizavimas, finansavimas ir vykdymas²¹, valdžios institucijų vykdoma valstybei priklausanti teritorijų plėtra ir atgaivinimas²², viešaisiais tikslais naudoti skirtų duomenų rinkimas, remiantis teisės aktuose atitinkamoms įmonėms nustatytu įpareigojimu atskleisti tokius duomenis²³.

Ūkine veikla taip pat **nėra laikoma** darbuotojų darbo veikla, prekių pirkimas asmeniniam vartojimui, su ekonomine veikla nesusijusios solidarumu grindžiamos socialinės apsaugos sistemos, valstybinis švietimas, organizuojamas pagal nacionalinę švietimo sistemą, kurią finansuoja ir prižiūri valstybė, tam tikra ypatingo pobūdžio su kultūra, paveldo išsaugojimu ir gamtos apsauga susijusi veikla, vykdoma nekomerciniu pagrindu²⁴.

Infrastruktūros valdymas laikomas ūkine veikla, kai infrastruktūra naudojama ūkinei veiklai²⁵. Tačiau Infrastruktūros valdymas laikomas neūkine veikla, kai infrastruktūra naudojama neūkinei veiklai. Pastarieji būtų atvejai, jeigu infrastruktūra naudojama veiklai, kurią valstybė paprastai vykdo vykdydama savo viešuosius įgaliojimus, pavyzdžiui, kariniai objektai, skrydžių valdymas oro uostuose, švyturiai ir kita bendrosios navigacijos reikmėms skirta įranga, įskaitant viešojo intereso tikslais naudojamą vidaus vandenų, apsaugos nuo potvynių ir nuotėkių valdymo įrangą, taip pat policijos ir muitinės infrastruktūra arba infrastruktūra, kuri nenaudojama prekėms ir paslaugoms rinkoje teikti, pavyzdžiui, nemokami viešieji keliai²⁶.

Prekių ar paslaugų įsigijimas laikomas ūkine veikla, kai nupirktos prekės ar paslaugos vėliau naudojamos ūkinei veiklai. Tačiau prekių ar paslaugų įsigijimas laikomas neūkine veikla, kai nupirktos prekės ar paslaugos naudojamos neūkinei veiklai²⁷.

Konkurencijos taryba savo praktikoje yra keletą kartų įvertinusi, kad tam tikros veiklos laikytinos neūkinėmis.

Pavyzdžiui, Kultūros paveldo departamentas VĮ „Lietuvos paminklai“ pavedė vykdyti paveldotvarkos programose numatytų kultūros paveldo objektų tvarkybos ir ženklavimo darbų valdytojo (užsakovo) funkcijas bei organizuoti su jomis susijusias inžinerines paslaugas. VĮ „Lietuvos paminklai“ vykdydama nurodytas valdytojo (užsakovo) funkcijas rengė ir pasirašė daugiašales sutartis, atliko darbų ir paslaugų viešuosius pirkimus, sudarė rangos (pirkimo) sutartis, vykdė atliktų darbų apskaitą ir atsiskaitė su rangovais, vykdė techninės priežiūros paslaugų pirkimą konkurso būdu per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą. Šiuo konkrečiu atveju įvertinusi situacijos aplinkybes, Konkurencijos taryba konstatavo, kad Kultūros paveldo departamento pavestose funkcijose netaikytinos ūkine veikla²⁸.

Klaipėdos miesto savivaldybė BJ Klaipėdos „GINTARO“ sporto centrui ir Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biurui pavedė vykdyti senjorų ir neįgaliųjų registravimą bei sportininkų ir veteranų plaukimo rinktinės poreikio surinkimą. Aptariamu atveju Klaipėdos „GINTARO“ sporto centras ir Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras surinkdavo organizacijų poreikius naudotis daugiafunkcio centro paslaugomis, sudarydavo naudojimosi paslaugomis užimtumo grafiką ir asmenų sąrašus, taip pat vykdė senjorų, neįgaliųjų, sportininkų ir plaukimo veteranų rinktinės naudojimosi daugiafunkcio centro paslaugomis registraciją. Konkurencijos taryba konstatavo, kad šiuo konkrečiu atveju Klaipėdos miesto savivaldybės pavestose funkcijose netaikytinos ūkine veikla²⁹.

¹⁷ Europos Komisijos pranešimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01), 17 pastraipa. Prieiga per internetą: [EUR-Lex - 52016XC0719\(05\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016XC0719(05)).

¹⁸ Teisingumo Teismo 1994 m. sausio 19 d. sprendimas byloje Nr. [C-364/92](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A36492), *SAT Fluggesellschaft*, 27 pastraipa, 2009 m. kovo 26 d. sprendimas byloje Nr. [C-113/07 P](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A11307P), *Selex Sistemi Integrati prieš Komisiją*, 71 pastraipa.

¹⁹ Europos Komisijos 2002 m. spalio 16 d. sprendimas dėl valstybės pagalbos N 438/02 – Belgija, 2 pastraipa.

²⁰ Teisingumo Teismo 1997 m. kovo 18 d. sprendimas byloje Nr. [C-343/95](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A34395), *Diego Cali ir Figli*, 22 ir 23 pastraipos.

²¹ Europos Komisijos 2006 m. liepos 19 d. sprendimas dėl valstybės pagalbos N 140/06 – Lietuva, 12 pastraipa.

²² Europos Komisijos 2014 m. kovo 27 d. sprendimas dėl valstybės pagalbos [SA.36346](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A36346) – Vokietija.

²³ Teisingumo Teismo 2012 m. liepos 12 d. sprendimas byloje Nr. [C-138/11](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A13811), *Compass-Datenbank GmbH prieš Austrijos Respubliką*, 40 pastraipa.

²⁴ Principai, kuriais remiantis sprendžiama, jog tam tikra veikla netaikytina ūkine veikla, plačiau aprašyti Europos Komisijos pranešime dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01). Prieiga per internetą: [EUR-Lex - 52016XC0719\(05\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016XC0719(05)).

²⁵ Bendrojo Teismo 2011 m. kovo 24 d. sprendimas byloje Nr. [T-443/08](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A44308) ir [T-455/08](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A45508), *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt ir kiti prieš Komisiją*, 95 pastraipa.

²⁶ Europos Komisijos pranešimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01), 203 punktas. Prieiga per internetą: [EUR-Lex - 52016XC0719\(05\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016XC0719(05)).

²⁷ Teisingumo Teismo 2006 m. liepos 11 d. sprendimas byloje Nr. [C-205/03 P](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A20503P), *FENIN prieš Europos Komisiją*, 26 pastraipa.

²⁸ Konkurencijos tarybos 2018 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. [1S-104 \(2018\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A1S104), 12-14 ir 20-22 pastraipos.

²⁹ Konkurencijos tarybos 2018 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. [1S-139 \(2018\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A1S139), 4, 9, 15 pastraipos.

Konkurencijos taryba konstatavo, kad bendrojo ugdymo mokyklų bei profesinio mokymo įstaigų vykdomas pirminis vairuotojų rengimas tiek, kiek tokia veikla vykdoma bendrojo ugdymo mokyklose bei profesinio mokymo įstaigose švietimo programų bei profesinio parengimo programų pagrindu ir apimtimi, nelaikytina ūkine veikla. Tokiais atvejais pirminio vairuotojų rengimo tikslas yra suteikti mokyklinį ar profesinį išsilavinimą (įgyvendinti švietimo programose nustatytus tikslus) apibrėžtam subjektų ratui – asmenims, bendrojo ugdymo mokyklose bei profesinėse įstaigose besimokantiems pagal švietimo programas. Be to, minėtam tikslui įgyvendinti būtinos reikmės, kaip ir kitų švietimo paslaugų, teikiamų bendrojo ugdymo mokyklose bei profesinio mokymo įstaigose, yra finansuojamos valstybės (mokinio krepšelio) lėšomis. Konkurencijos taryba šiuo atveju konstatavo, kad minėta apimtimi pirminio vairuotojų rengimo veikla negali būti tapatinama su ūkine veikla, vykdoma specializuotų vairavimo mokyklų neapibrėžtai asmenų grupei už atlygį³⁰.

Nauja ūkine veikla laikoma ūkinė veikla, kurios savivaldybės valdoma įmonė per pastaruosius trejus metus iki savivaldybės sprendimo pavesti jai tokią veiklą vykdyti priėmimo faktiškai nevykdė.

Vietos savivaldos įstatymo 56 straipsnis reglamentuoja bet kokios naujos ūkinės veiklos vykdymą, nepriklausomai nuo to, ar ši ūkinė veikla patenka į viešųjų paslaugų sritį, ar yra kitokio pobūdžio, t. y. viešosios paslaugos gali būti laikomos ūkine veikla, o parenkant tokių paslaugų teikėją reikalingas Konkurencijos tarybos sutikimas.

3 Pagal Vietos savivaldos įstatymo 55 straipsnį **nelaikoma ketinimu pavesti vykdyti ūkinę veiklą** tie atvejai, kai savivaldybė steigia naujus viešųjų paslaugų teikėjus ir (ar) Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo arba Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo, arba Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo nustatyta tvarka paveda viešosios paslaugos teikimą jau įsteigtam viešųjų paslaugų teikėjui, kai:

- teikiamos vandens tiekimo, nuotekų valymo, šilumos tiekimo, atliekų tvarkymo, keleivių vežimo, teritorijų ir gatvių priežiūros ir tvarkymo, maitinimo švietimo, socialinės globos arba sveikatos priežiūros įstaigose paslaugos arba
- teikiant viešąsias paslaugas (kai jų teikimas yra ūkinė veikla) turi būti valdomas ir naudojamas savivaldybių ar savivaldybių juridinių asmenų nekilnojamasis turtas ir kitas ūkio subjektas tokios paslaugos negalėtų teikti savo patalpose.

4 Nauja ūkinė veikla **privalo tenkinti** ne konkrečių asmenų, savivaldybės ar jos valdomos įmonės interesus, o **savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus**, t. y. platesnio masto interesus, aktualius ir svarbius visai ar didžiąjai savivaldybės bendruomenės daliai. Savivaldybei tenka pareiga pagrįsti, kad veikla, kuriai vykdyti ji steigia naują įmonę arba kurią vykdyti paveda būtent savo valdomai įmonei, iš tiesų būtina patenkinti šiuos interesus.

Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba sutiko, jog mechaninio biologinio apdoravimo įrenginių eksploatavimo paslaugos yra būtinos siekiant patenkinti savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus, kadangi jas teikiant siekiama ženkliai sumažinti į sąvartynus patenkančių mišrių atliekų kiekį bei prisidėti prie teigiamo poveikio klimato kaitai, tuo pačiu užtikrinant geresnes atliekų tvarkymo galimybes savivaldybių teritorijoje³¹.

Kitu atveju Konkurencijos taryba konstatavo, jog savivaldybė nepateikė duomenų, kurie pagrįstų, kad didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių plovimo paslaugos yra būtinos siekiant patenkinti savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus: nebuvo pateikta argumentų, kokią poveikį šių paslaugų teikimas turėtų saugant aplinką nuo taršos ir kaip tai pagerintų savivaldybėje esančią situaciją; nebuvo nurodyta, kokių būdu savivaldybė nustatė gyventojų poreikį naudotis tokiais paslaugomis³².

³⁰ Konkurencijos tarybos 2013 m. spalio 22 d. nutarimas Nr. [1S-148](#), 28-30 pastraipos.

³¹ Konkurencijos tarybos 2017 m. gruodžio 22 d. nutarimas Nr. [1S-135 \(2017\)](#), 7 pastraipa.

³² Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 22 d. nutarimas Nr. [1S-19 \(2018\)](#), 11-14 pastraipos.

5 Šis aspektas tikrinamas savivaldybei **tinkamai organizuojant konkurencingą procedūrą**. Savivaldybė pagal Aprašo 15 punktą viešai skelbdama apie konkurencingą procedūrą, turi nurodyti: detalų paslaugos apibūdinimą; veiklos teritoriją; esmines veiklos sąlygas; terminą, kuriam ketinama sudaryti sutartį dėl atitinkamos paslaugos vykdymo; kompensacijų, jeigu tokios numatomos, mokėjimo sąlygas; kitas potencialiam paslaugos teikėjui, priimant sprendimą dėl atitinkamos ūkinės veiklos vykdymo, reikšmingas sąlygas (jeigu tokių yra).

6 LVAT savo praktikoje yra nurodęs, kad **diskriminavimas** tarp ūkio subjektų yra galimas tada, jeigu toje pat situacijoje esantiems ūkio subjektams yra taikomos skirtingos sąlygos arba skirtingose situacijose esantiems ūkio subjektams taikomos vienodos sąlygos; jei tomis pačiomis sąlygomis veikiantys ūkio subjektai yra vertinami skirtingai, t. y. tam tikras subjektas ar subjektai gauna privilegijas, kiti toje pačioje situacijoje esantys ūkio subjektai patiria diskriminaciją³³.

Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba davė sutikimą savivaldybei pavesti naujos ūkinės veiklos vykdymą, nes savivaldybė su prašymu į Konkurencijos tarybą kreipėsi po to, kai tinkamai organizavo konkurencingą procedūrą – viešą aukcioną, nors jame ir nedalyvavo nė vienas suinteresuotas

ūkio subjektas. Pagal Aprašo 17 punktą savivaldybė negali pavesti naujai steigiamam juridiniam asmeniui ar jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei vykdyti ūkinę veiklą kitokiomis sąlygomis nei tos, kurios buvo nustatytos konkurencingos procedūros metu. Šiuo atveju prašyme Konkurencijos tarybai buvo nurodyta, kad savivaldybė tokiomis pačiomis sąlygomis organizuos pakartotinį slidinėjimo trasų ir valstybinės žemės sklypo pardavimo aukcioną, kuriame galės dalyvauti savivaldybės valdoma bendrovė ir kiti ūkio subjektai. Konkurencijos tarybos vertinimu, jeigu bendrovė laimės aukcioną, bus užtikrinta, kad ūkinė veikla bendrovei bus pavedama tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios buvo nustatytos pirmosios konkurencingos procedūros metu, todėl tokiu savivaldybės sprendimu nebus teikiama privilegijų arba dis-

kriminuojami atskiri ūkio subjektai ar jų grupės³⁴.

7 **Konkurencinga procedūra** turi būti vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu arba savivaldybės parengta tvarka, vadovaujantis viešumo, atvirumo, skaidrumo, nediskriminavimo ir sąžiningumo principais, kaip tai numatyta Aprašo 16 punkte.

Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba konstatavo, kad savivaldybės vykdyta apklausa dėl galimybės teikti didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių plovimo paslaugą neatitiko atvirumo principo, nes buvo skelbta tik savivaldybės interneto svetainėje, savivaldybės „Facebook“ paskyroje ir vietinėje spaudoje, t. y. šaltiniuose, kuriuose skelbiama informacija paprastai yra aktuali tik atitinkamam regionui. Įvertinta, jog apklausa buvo organizuojama tik šio regiono, o ne visos Lietuvos mastu. Kadangi minėta paslauga nėra sudėtinga ar specifinė tik tam tikram regionui būdinga paslauga, tokią paslaugą pradėti teikti galėtų būti suinteresuoti ir kituose Lietuvos regionuose šiuo metu veikiantys ūkio subjektai, kuriems informacija apie savivaldybės organizuojamą apklausą nebuvo suteikta³⁵.

Konkurencijos taryba taip pat konstatavo, kad savivaldybės organizuota užklausa, kurią ji laikė konkurencinga procedūra pakelių šienavimo paslaugos tiekėjui parinkti, nebuvo vykdoma pagal iš anksto parengtą, viešai paskelbtą tvarką ir neatitiko viešumo bei skaidrumo principų: 1) užklausa elektroniniais laiškais buvo siųsta tik savivaldybės parinktomis įmonėms ir nebuvo paskelbta informavimo priemonėse; 2) savivaldybė užklausoje nenurodė esminės informacijos, reikalingos ketinamos įsigyti paslaugos teikimo kainai apskaičiuoti, pavyzdžiui, ketinamų įsigyti paslaugų laikotarpio, teikiamos paslaugos dažnumo, tik paaiškindama, kad visos paslaugų teikimo sąlygos nurodomos viešųjų pirkimų dokumentacijoje, nors dėl pakelių šienavimo paslaugos savivaldybė viešojo pirkimo procedūros net nevykdė; 3) savivaldybė taip pat nenurodė objektyvių kriterijų, pagal kuriuos vertins gautus komercinius pasiūlymus. Negana to, Konkurencijos taryba nustatė, jog savivaldybė planavo apmokėti papildomos įrangos, reikalingos jos valdomos įmonės pakelių šienavimo paslaugos teikimui, įsigijimą. Jeigu tokia galimybė būtų numatyta ir kitiems ūkio subjektams, neatmestina, kad komerciniuose pasiūlymuose pakelių šienavimo paslaugos kainos galėtų būti mažesnės arba teikti šią paslaugą būtų pasiūlę ir kiti ūkio subjektai³⁶.

Konkurencinga procedūra taip pat turi būti visiškai pasibaigusi, t. y. dėl konkurencingos procedūros ar jos etapų nėra pareikšta pretenzijų ar kitų skundų, kurie dar nėra išnagrinėti kompetentingų subjektų.

³³ LVAT 2015 m. spalio 5 d. nutartis adm. byloje Nr. [eA-2143-502/2015](#), UAB „Logotipo projektai“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

³⁴ Konkurencijos tarybos 2022 m. liepos 26 d. nutarimas Nr. [1S-84 \(2022\)](#), 23 pastraipa.

³⁵ Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 22 d. nutarimas Nr. [1S-19 \(2018\)](#), 15-19 pastraipos.

³⁶ Konkurencijos tarybos 2018 m. gegužės 10 d. nutarimas Nr. [1S-59 \(2018\)](#), 15-19 pastraipos.

Savivaldybė gali pavesti naujai steigiamam juridiniam asmeniui ar jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei vykdyti ūkinę veiklą **tik tomis sąlygomis**, kurios buvo nustatytos konkurencingos procedūros metu, todėl į tai būtina atsižvelgti rengiant konkurencingos procedūros sąlygas. Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba atsisakė duoti sutikimą savivaldybei steigti naują juridinį asmenį VŠĮ „Telšių aeroklubas“ aviacijos klubo paslaugoms teikti nustačiusi, kad savivaldybė neįvykdė konkurencingos procedūros, nes savivaldybės vykdyto paslaugų pirkimo ir Konkurencijos tarybai pateikto prašymo sąlygos nebuvo vienodos. Jeigu savivaldybė pirkimo sąlygose būtų nurodžiusi tokias pat sąlygas kaip prašyme Konkurencijos tarybai, neatmestina, kad ūkio subjektai būtų galėję pateikti pasiūlymus. Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinta, kad konkurencinga procedūra turi būti atlikta tokia, kad atskleistų, ar kiti ūkio subjektai, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, gali užtikrinti atitinkamos veiklos vykdymą. Šiuo atveju savivaldybė nustatė nevienodas pirkimo ir prašymo sąlygas: 1) VŠĮ „Telšių aeroklubas“ nebuvo nustatytas preliminarus paslaugų kiekis per 1 m., priešingai nei pirkime dalyvausiančiam ūkio subjektui; 2) naujai steigiamai VŠĮ „Telšių aeroklubas“ užsimintų ne tik orlaivių bei sklandytuvų nuoma, bet ir išperkamąją nuoma, kas nebuvo nurodyta pirkimo sąlygose; 3) savivaldybės teigimu, gavusi Konkurencijos tarybos sutikimą, ji kaip dalininko įnašą naujai steigiamai VŠĮ „Telšių aeroklubas“ perduos nekilojamąjį turtą, tačiau pirkimo sąlygose apie nekilojamojo turto perdavimą nebuvo užsiminta. Savivaldybė neatliko konkurencingos procedūros, kuri atskleistų, ar kiti ūkio subjektai, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, gali užtikrinti prašyme nurodytos veiklos vykdymą³⁷.

8 Prašymas sutikimui gali būti teikiamas **tik tada, kai** konkurencingos procedūros rezultatai objektyviai parodo, kad **neatsirado ūkio subjektas**, kuris vykdytų bendruomenės bendriesiems interesams būtiną veiklą viešai skelbiamomis sąlygomis, arba atsirado ūkio subjektas (subjektai), kuris (kurie) veiklą vykdytų ne visa apimtimi.

Pavyzdžiui, savivaldybės tinkamai vykdytos konkurencingos procedūros – asmenų, pretenduojančių vykdyti daugiabučių namų administravimą, atrankos – metu nė vienas asmuo prašymo dalyvauti atrankoje nepateikė. Konkurencijos taryba padarė išvadą, kad kiti asmenys daugiabučių namų administravimo, kuris yra būtinas savivaldybės bendruomenės bendriesiems interesams patenkinti, nevykdytų ir patikint šios paslaugos vykdymą SJ „Kretingos komunalininkas“ nebus teikiama privilegijų konkreitiems asmenims arba diskriminuojami asmenys ar jų grupės³⁸.

Kitu atveju savivaldybės tinkamai vykdytoje konkurencingoje procedūroje – uždarytų slidinėjimo trasų ir joms priskirto valstybinės žemės sklypo pardavimo viešame aukcione – nedalyvavo nė vienas suinteresuotas ūkio subjektas. Konkurencijos taryba padarė išvadą, kad kiti ūkio subjektai slidinėjimo paslaugų teikimo ir slidinėjimo trasų eksploatavimo veiklos nevykdytų arba vykdytų ne visa apimtimi, kuri yra būtina savivaldybės bendruomenės bendriesiems interesams patenkinti³⁹.

³⁷ Konkurencijos tarybos 2022 m. liepos 26 d. nutarimas Nr. [1S-85 \(2022\)](#), 23-24 pastraipos.

³⁸ Konkurencijos tarybos 2020 m. kovo 3 d. nutarimas Nr. [1S-27 \(2020\)](#), 13 pastraipa.

³⁹ Konkurencijos tarybos 2022 m. liepos 26 d. nutarimas Nr. [1S-84 \(2022\)](#), 21-22 pastraipos.